

SSSR a Rusko po roce 1945

1) Úvod

SSSR po válce – přes 20 milionů mrtvých, zpusťšená země, opětovné utužení stalinistického režimu
x SSSR se stal supervelmocí – posílení vlivu SSSR, velká konvenční převaha, atomová převaha ale byla na straně USA (SSSR vyzkoušel první atomovou bombu v roce 1949).

SSSR přímo i nepřimo ovládl nové území:

1) **Nově připojená území za války:** část Finska, Pobaltí, Východní Prusko (Kaliningrad – přímo k Rusku, dodnes), východní Polsko, Podkarpatská Rus, Besarábie a severní Bukovina, Tannu Tuva, Sachalin a Kurilské ostrovy.

2) **Sovětské satelity ve střední a východní Evropě:** Polsko, NDR (vznik 1949 ze sovětské okupační zóny), Československo, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko, Jugoslávie, Albánie. Všechny tyto státy se staly komunistickými („lidově demokratickými“) do roku 1948, později však ze sovětského bloku vypadly Jugoslávie a Albánie. Sověti dále měli vojska v Rakousku (východní okupační zóna + sektor ve Vídni) a poměrně silný vliv ve Finsku.

Komunistické země založily v roce 1949 **RVHP** (Rada vzájemné hospodářské pomoci). Členy byly všechny evropské komunistické země kromě Jugoslávie (Albánie vystoupila v roce 1961), později se připojily i Kuba, Vietnam a Mongolsko. Cílem byla oficiálně koordinace ekonomik, ve skutečnosti podřízení všech ekonomik SSSR. Pro Československo jako nejvyspělejší stát (spolu s NDR) nevýhodné. Sídlem byla Moskva. Rozpuštěna v roce 1990.

1955 – založení Varšavské smlouvy – vojenský pakt evropských komunistických zemí kromě Jugoslávie (Albánie se od roku 1962 neúčastňovala jednání a v září 1968 na protest proti invazi Varšavské smlouvy do Československa z VS vystoupila. Smlouva podepsána ve Varšavě, sídlo bylo v Moskvě. Oficiálně „na obranu před západem“, ve skutečnosti podřízení všech generálních štábů SSSR a „dozor“ nad sovětskými satelity. Rozpuštěna 1991.

2) Studená válka a sovětská zahraniční politika

5. 3. 1946 – **Churchillův projev ve Fultonu** (stát Missouri, USA) – poprvé použil termín „železná opona“, která se podle něj rozprostřela od Štětína po Terst. Často je tento projev považován za symbolický **počátek studené války**.

12. 3. 1947 – projev prezidenta USA Harryho Trumana, formulována **Trumanova doktrína – zadržování komunismu** – USA podpoří všechny země, které jsou ohroženy komunismem.

5. 6. 1947 **Marshallův plán** – přednesl ho ministr zahraničí USA George Marshall. Návrh hospodářské a finanční pomoci evropským zemím. SSSR ho odmítl. Československo a Polsko se ho chtěly zúčastnit, ale pod nátlakem SSSR byly nuceny odmítnout.

1948 – **sovětsko–jugoslávská roztržka** – Tito byl přesvědčený komunista, ale odmítnul se podřítit SSSR. SSSR vypověděl vzájemné obchodní dohody a vyvinul na Jugoslávii politický, diplomatický a ekonomický nátlak, Tito ale neustoupil. Tito označen za „zrádce socialismu“. Vztahy se SSSR se zlepšily až po Stalinově smrti. Jugoslávie si však uchovala úplnou nezávislost. Ekonomicky spolupracovala se Západem a angažovala se v Hnutí neúčastněných zemí.

1948-1949 – 1. berlínská krize – více viz „Konflikty“ – sovětský neúspěch, krize vyústila ve vznik dvou německých států v roce 1949.

1950–1953 – válka v Koreji – Stalin podporuje Severní Koreu. Více viz „Konflikty“.

1953 (červen) – povstání v NDR, dělníci stávkují a demonstrují. Nepokoje, srážky s policií → sovětské tanky povstání potlačily, vyhlášen výjimečný stav.

1955 (květen) – státní smlouva s Rakouskem. Podepsali ji zástupci SSSR, USA, VB a Francie. Okupační vojska všech zemí odešla a Rakousko získalo plnou suverenitu. Ve smlouvě ale byla zakotvena rakouská neutralita a zákaz spojení se (Západním) Německem.

1956 (říjen – listopad) – Maďarské povstání (revoluce). Spontánní odpor vůči stalinistické komunistické vládě. Do čela vlády se dostal reformní komunista **Imre Nagy**. Sověti nejdříve stáhli svá vojska z Maďarska (28.10.). Imre Nagy poté vyhlásil (jako premiér) neutralitu Maďarska a jeho vystoupení z Varšavské smlouvy. (1.11.) → Sověti (Chruščov! – souhlasil s tím dokonce i Tito!) 4. 11. poslal vojska zpět. Více než týdenní boje, povstání potlačeno. Tisíce mrtvých, popravy (mj. Imre Nagy), statisíce Maďarů emigrovaly. Maďarům nikdo nepomohl, pozornost světa byla upřena na Suezskou krizi. Do čela se pak v Maďarsku dostal János Kádár.

1956 (červen) – **masové demonstrace v Poznani**, reakce na vzrůstající nespokojenost s hospodářskou a politickou situací. Polská policie tvrdě zasáhla, zastřelila několik desítek demonstrantů (hlavně dělníků) a stovky dalších zranila. Chruščov nakonec souhlasil s tím, aby se do čela strany postavil velmi populární Władystaw Gomułka. Ten sice na počátku své vlády provedl určité reformy, ale pak je zase odvolal a vše zůstalo při starém.

začátek 60. let – zvýšení napětí mezi Západem a Východem:

1960 (1.5.) – nad Uralem byl sestřelen americký špiónážní letoun U2 (létal ve stratosféře, až 33 km nad zemí), zhoršení vztahů se Západem.

cca 1960 – **počátek sovětsko-čínské roztržky.** Mao byl radikál a odmítal Chruščovovu koncepci „mírové koexistence“ komunismu a kapitalismu, nelíbila se mu ani Chruščovova kritika Stalina (ochlazení vztahů už od 1956 – Chruščovova kritika Stalina na XX. sjezdu KSSS). SSSR odvolal své poradce s Čínou. Nejhorší to bylo v roce 1969 - **Ussurijský konflikt** – malá pohraniční válka mezi SSSR a Čínou na řece Ussuri → Čína se bojí SSSR a uzavře v 70. letech strategické spojení s USA (viz Čína).

1961 – 2. berlínská krize (v srpnu postavena berlínská zeď – více viz „Konflikty“)

1962 (říjen) – karibská krize – nejhorší bod studené války. Více viz „Konflikty“.

1968 (21. 8.) – invaze Varšavské smlouvy do Československa (viz Československo). V souvislosti s tím byla de facto formulována **Brežněvova doktrína – doktrína „omezené suverenity“ sovětských satelitů.** SSSR si osobuje právo intervenovat v jakékoliv zemi východního bloku, kde by byl „ohrožen socialismus“. Termín „Brežněvova doktrína“ byl použit západními komentátory, oficiálně to Brežněv nevyhlásil, ale fakticky se tím řídil.

Vývoj v Albánii – v roce 1956 odmítla kritiku „kultu osobnosti“ a vystoupila v 60. letech z RVHP (1961) i Varšavské smlouvy (1968 – na protest proti invazi do Československa). Poté se orientovala na Čínu, ale i s tou se v roce 1978 rozešla (po čínské intervenci do Vietnamu – ta ale byla až 1979!) a

stáhla se do úplné izolace. V čele Albánie stál **Enver Hodža**, který zemřel v roce 1985. Vyhlásil Albánii za první ateistický stát.

70. léta – uvolnění napětí mezi Východem a Západem:

1970 – **sovětsko-německá smlouva** – za SRN ji podepsal kancléř Willy Brandt → v roce 1973 byly oba německé státy přijaty do OSN.

1972 – **smlouva SALT I** – dohoda mezi USA a SSSR o omezení strategických zbraní (Salt = Strategic Arms Limitation Talk). Podepsal Nixon při návštěvě Moskvy. Omezovala počet mezikontinentálních balistických raket obou stran.

V červnu 1979 podepsal Carter s Brežněvem smlouvu **SALT II**, která ale nevešla v platnost, protože americký Kongres ji po vpádu Sovětů do Afghánistánu odmítnul ratifikovat.

1975 – konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) v Helsinkách – závěrečný akt (dokument) této konference podepsalo (1. 8.) celkem 33 evropských států + USA a Kanada. Hlavní výsledky:

1) Západ uznal poválečné hranice v Evropě („**neporušitelnost hranic**“ – úspěch Brežněva).

2) Zásada „**nevměšování se do vnitřních záležitostí**“ – bod pro Brežněva, komunisté zneužívali, aby jim nikdo zvenčí nekecal do politiky.

3) **Respektování lidských práv** – komunisté se zavázali k respektování lidských práv, a tím si na sebe upletli bič, disidentská hnutí ve východní Evropě (Sacharov, Havel...) požadují, aby komunisté dodržovali to, k čemu se sami v Helsinkách zavázali.

Helsinky znamenaly největší uvolnění ve vztazích mezi Západem a Východem, pak **v letech 1979-1985 výrazné zhoršení vztahů:**

1979 (prosinec) – sovětská invaze do Afghánistánu → prudké zhoršení vztahů, Západ bojkotuje LOH v Moskvě. Sověti obsadili Kábul a dosadili tam socialistické vedení (Babrak Karmal). Proti SSSR organizují odpor především mudžáhidové, podporovaní USA a Pákistánem. Z Afghánistánu uteklo 5 milionů lidí, převážně do Pákistánu. „Sovětský Vietnam“ - Sověti nikdy nebyli schopni kontrolovat celý Afghánistán. Sovětská vojska odešla až v roce 1989 (za Gorbačova). Jednalo se o první přímé napadení nějaké země Sověty mimo jejich satelity.

1979 (prosinec) – „**Dvojí rozhodnutí**“ **NATO** – reagovalo na sovětské rozmisťování raket SS 20 (mimořádně kvalitní rakety středního doletu), inicioval německý kancléř Helmut Schmidt. Dvojí rozhodnutí: nestáhne-li SSSR tyto rakety, rozmístí je USA v západní Evropě také → stalo se v roce 1983, kdy byly v západní Evropě rozmístěny americké rakety Pershing 2 (balistické) a rakety s plochou dráhou letu.

1980-1981 – **krize v Polsku:** v Polsku vzniklo **nezávislé odborové hnutí Solidarita**, které se postavilo proti komunistické vládě. V jeho čele stál **Lech Wałęsa**, elektrikář z Gdaňsku (v roce 1983 dostal Nobelovu cenu za mír a později se stal prvním nekomunistickým prezidentem Polska). V roce 1981 měla Solidarita 10 milionů členů! SSSR pohrozil vojenskou intervencí, ale situaci nakonec „zvládli“ Poláci sami – generál **Wojciech Jaruzelski** (předseda vlády a zároveň šéf strany) vyhlásil v prosinci 1981 výjimečný stav a Solidaritu zakázal. Solidarita přešla do ilegality a její vliv se komunistům nikdy nepodařilo zcela potlačit.

1981-1989 - **Ronald Reagan** prezidentem USA → „SSSR je říše zla“, jedná se Sověty velice tvrdě. Rozhodl se SSSR uzbrojit, vyhlásil program S.D.I. („Hvězdné války“ – spíše bluf, nebylo technologicky možné). V roce 1985 ale nastoupil v SSSR **Michail Gorbačov** a nastalo uvolnění.

1987 – Reagan a Gorbačov podepsali ve Washingtonu **smlouvu o úplném zákazu raket středního doletu** (rakety s doletem 500 - 5500 kilometrů). Týkalo se všech raket této kategorie, Sověti jich museli zlikvidovat víc (1919, Američané jen 794). Smlouva byla do puntíku splněna, obě strany měly právo kontroly, a to i neohlášené. Rakety byly staženy i z NDR a Československa a byly úplně zničeny.

1990 – **konference 2+4 dohodla sjednocení Německa** (došlo k němu 3. 10. 1990 – státní svátek SRN). SRN, NDR, SSSR, VB, USA, Francie. NDR zanikla, hlavním městem Německa se stal Berlín.

1991 – **poslední sovětské jednotky odešly z Československa** (73000 mužů) a z Maďarska.

Z NDR odešli Rusové až v roce 1994 – měli tam totiž 380000 vojáků + 220000 civilních zaměstnanců!

3) Vnitřní vývoj v SSSR

1945 - 1953 – **stalinistický teror pokračuje:**

likvidace „buržoazních nacionalistů“ (tj. ti, co chtěli nezávislost na SSSR) v Pobaltí a na Ukrajině (jejich vůdce Bandera byl zavražděn v emigraci agenty KGB). Do gulagů putovali Vlasovci a sovětské vojáky, kteří přežili německé zajatecké tábory (zrádci! – nechali se zajmout). Hlavní sovětský ideolog Ždanov záhadně zemřel (zřejmě zavražděn Stalinem).

Politické procesy pokračují a konají se i v satelitních zemích (Maďarsko – László Rajk, Československo – Rudolf Slánský). Novým prvkem byl antisemitismus – Slánský a někteří další odsouzení byli židé.

„spiknutí lékařů“ – připravoval se monstrproces, unikli smrti díky Stalinově smrti.

1953 (březen) – **smrt Stalina**. Stalin zavraždil 43 milionů lidí (odhad – Hanák).

Lavrentij Berija (Gruzínek) – šéf NKVD (od roku 1946 MGB, od roku 1954 KGB), nástupce Stalina, kterého se všichni báli. Spiklenci v čele s Chruščovem ho svrhli a nechali ho zastřelit (červen 1953). **Nikita Sergejevič Chruščov** se poté zbavil konkurentů (Malenkov, Molotov). Nastalo určité uvolnění, hlavně doma. V zahraniční politice Chruščov střídal vstřícné (Rakousko) a tvrdé kroky (Maďarsko, Berlín, Kuba), byl nevyzpytatelný.

1956 – **XX. sjezd KSSS** – tajný projev N. Chruščova „O kultu osobnosti a jeho důsledcích“. Odhalil v něm některá stalinistická zvrstvá. Odsouzení nebylo důsledné, přesto způsobilo nepokoje v některých komunistických zemích (Maďarsko, Polsko) a vedlo k sovětsko-čínské roztržce a ochlazení vztahů s Albánií. Chruščov chtěl určité uvolnění, to ale zašlo dále, než sám předpokládal.

Začaly vycházet **kontroverzní knihy:**

Boris Pasternak – Doktor Živago – hlavní hrdina nenachází vztah k bolševické revoluci. V roce 1958 dostal Pasternak Nobelovu cenu za literaturu, ale musel ji na nátlak sovětských orgánů odmítnout. V SSSR nesmělo dílo vůbec vyjít (poprvé vyšlo v Itálii).

Alexandr Solženicyn – **Jeden den Ivana Děnisoviče** – povídka o osudu vězňů v gulagu. Velmi mírné! Vyšlo poprvé v SSSR, pak zakázáno. V roce 1970 dostal Solženicyn za toto dílo Nobelovu cenu za literaturu. Klíčové Solženicynovo dílo, **Souostroví GULAG**, vyšlo v zahraničí. V roce 1974 byl Solženicyn zatčen, zbaven sovětského občanství a vypovězen ze SSSR. Žil v USA. V roce 1990 mu Gorbačov občanství vrátil a v roce 1994 se Solženicyn vrátil do Ruska.

Další rozporuplné kroky Chruščova – mluvil o „mírové koexistenci Východu a západu“, podporoval rozvoj zemědělství (rozorávání celin, posedlost kukuřicí), mlátil botou do stolu v OSN... Oproti Stalinovi ale nevráždil své politické odpůrce (s výjimkou Beriji), z gulagů bylo mnoho vězňů propuštěno.

SSSR za Chruščova zaznamenal obrovské úspěchy v dobývání kosmu:

1957 (4. 10.) – Sputnik 1

1961 (12. 4.) – **Jurij Gagarin** prvním člověkem ve vesmíru

V roce 1964 byl Chruščov svržen Brežněvem. Zemřel v roce 1971.

Leonid Iljič Brežněv

- neostalinista, konec byť i jen opatrné kritiky stalinismu. Poslal vojska do Československa (Brežněvova doktrína). Za něj SSSR rozmístil rakety středního doletu a vrhnul do Afghánistánu... Doma byla charakteristická nehybnost. Byl ale relativně oblíben, v obchodech se objevilo více spotřebního zboží. Kritiky a disidenty však tvrdě pronásledoval.

Nejznámějším disidentem byl **Andrej Sacharov** – geniální fyzik, otec sovětské vodíkové pumy. Později začal vystupovat proti potlačování lidských práv v SSSR. Byl poslán do vnitřního vyhnanství do města Gorkij (dnes Nižnij Novgorod – do tohoto města dřív nepouštěli cizince). V roce 1975 dostal Sacharov Nobelovu cenu za mír. Z vyhnanství se mohl vrátit až za Gorbačova a roku 1988 byl dokonce zvolen poslancem.

Brežněv zemřel v roce 1982, po něm v rychlém sledu i Jurij Andropov (1984) a Konstantin Černěnko (1985).

Michail Sergejevič Gorbačov (v čele SSSR 1985-1991)

- generální tajemník KSSS, později i první (a zároveň poslední) prezident SSSR. Reformní komunista. Reformy komunismu, které zahájil, vedly k demokratizaci, ale nakonec i k rozpadu SSSR.

Nová zahraniční politika – SSSR se přestává vměšovat do záležitostí ostatních komunistických zemí a výrazně se zlepšují vztahy se Západem. Odzbrojení, stažení vojsk, sjednocení Německa – viz zahraniční politika. Velké zásluhy na tom měl jeho ministr zahraničí, Gruzínek **Eduard Ševardnadze** (později se stal prezidentem nezávislé Gruzie). V roce 1990 dostal Gorbačov Nobelovu cenu míru.

Vnitřní politika za Gorbačova:

„**incidents**“ – 1986 (26. 4.) – **Černobyl** (severní Ukrajina) - výbuch jaderné elektrárny zamořil velkou část Evropy. Sověti lhali, přiznali výbuch až po 3 dnech a pak zlehčovali rozsah katastrofy. Nejhorší jaderná havárie v dějinách.

- 1987 – Mathias Rust (mladík ze SRN) přistál s malým sportovním letadlem na Rudém náměstí v Moskvě. Zesměšnil ruskou protivzdušnou obranu. Gorbačov vyhodil ministra obrany a několik generálů.

glasnost – otevřenost, snaha o svobodu projevu, cenzura výrazně zmírněna.

perestrojka – „přestavba“ – snaha o reformu hospodářství, moc se nepovedlo.

Gorbačov brojil proti korupci (i tresty smrti!) a alkoholismu. V Rusku byl silně neoblíben, na Západě téměř milován.

volby 1988 – volby do Sjezdu lidových poslanců (parlament, dříve Nejvyšší sovět). Volby nebyly úplně svobodné, ale poprvé v historii SSSR mohli lidé vybírat na jedno místo z více kandidátů. Poslancem byl zvolen i Andrej Sacharov! V Moskvě zvítězil lídr reformistů Boris Jelcin (radikálnější než Gorbačov).

národnostní problémy:

Pobaltí – snahy o odtržení. Litva dokonce v roce 1990 vyhlásila nezávislost, ale Sověti tam poslali vojenské jednotky.

Náhorní Karabach – od roku 1988 nepokoje a nakonec i válka o Náhorní Karabach mezi Arménií a Ázerbájdžánem.

V roce 1990 byl **Boris Jelcin** zvolen předsedou ruského parlamentu proti Gorbačovově kandidátu! Rusko pak vyhlásilo „suverenitu“. Krátce poté Jelcin vystoupil z KSSS! Vliv Jelcina stoupá, vliv Gorbačova klesá, nemají se rádi. V červnu 1991 byl Boris Jelcin zvolen **ruským prezidentem** (nově zřízená funkce). Jelcin pak byl prezidentem Ruska v letech 1991 – 1999.

1991 (srpen) – puč proti Gorbačovovi – konzervativci (v čele viceprezident Janajev) provedli státní převrat a svrhli Gorbačova (uvězněni na Krymu). Proti pučistům se postavil ruský prezident Boris Jelcin. Většina armády se postavila za Jelcina. Puč neuspěl, Gorbačov se vrátil z Krymu do Moskvy, byl ještě chvíli ve funkci, ale puč v podstatě znamenal jeho politický konec. Hlavním vítězem puče byl Jelcin. Jelcin zakázal v Rusku KSSS. Jednotlivé republiky SSSR začaly vyhlášovat nezávislost.

1991 (8. prosinec) – ukončení existence SSSR. – Prezident Ruska Jelcin a předsedové parlamentů Běloruska (Šuškevič) a Ukrajiny (Kravčuk) se dohodli na ukončení existence SSSR. Všechny 15 republik se stalo nezávislými státy. 11 z nich (kromě Pobaltí a Gruzie – ta vstoupila pod ruským tlakem až 1993) založili SNS (Společenství nezávislých států). Dnes SNS prakticky nefunguje.

4) Nezávislé Rusko

Prezidenti nezávislého Ruska:

1. Boris Jelcin (1991-1999)
2. Vladimir Putin (2000-2008, 2012 - ?)
3. Dmitrij Medveděv (2008-2012)

Jelcinova éra (1991-1999)

Boris Jelcin byl prezidentem nezávislého Ruska v letech 1991-1999. V roce 1991 prokázal při puči osobní statečnost. Zpočátku byl energický. Později měl problémy se srdcem, s alkoholem a příliš podléhal vlivu armády. V ekonomice se snažil o opatrné zavádění tržních reforem. Měl dobré vztahy se Západem, studená válka de facto skončila. Ke konci života se jeho rodina podílela na rozsáhlé korupci. Jelcin zemřel v roce 2007.

1993 (říjen) - spory o pravomoci mezi prezidentem a parlamentem. Jelcin parlament rozpustil, viceprezident Ruckoj naopak prohlásil Jelcina za sesazeného a řekl, že přebírá moc.

Viceprezident Ruckoj a předseda parlamentu Chasbulatov se postavili proti Jelcinovi, premiér Černomyrdin stál na straně Jelcina. Za Jelcina se nakonec postavila armáda a to rozhodlo.

Jelcin obvinil své protivníky z pokusu o státní převrat. Nařídil „vzbouřencům“ vyklidit parlament. Někteří odmítli. Pak nechal budovu parlamentu rozstřílet a obsadit armádou (desítky mrtvých, požár). Chasbulatov a Ruckoj zatčeni. Jelcin zvítězil, ale demokracie ne, výrazně vzrostla moc armády.

1994-1996 – **1. válka v Čečensku.** Čečensko (formálně autonomní republika Ruské federace) vyhlásilo nezávislost už v říjnu 1991! Rusové vpadli do Čečenska, ale neuspěli a nakonec svoje vojska stáhli. Čečensko zůstalo de facto nezávislým státem, který však nikdo na světě neuznal.

31. 12. 1999. Jelcin nečekaně abdikoval a předal moc tehdejšímu premiérovi Vladimíru Putinovi. Ten byl nejdříve „zastupujícím prezidentem“, v roce 2000 pak byl zvolen řádným prezidentem.

Putinovské Rusko (2000 - ?)

Vladimír Putin byl poprvé prezidentem Ruska v letech 2000-2008. Bývalý agent KGB. Zhoršení vztahů se Západem, potichu „obnovuje SSSR“. Putin označil rozpad SSSR za „největší geopolitickou tragédii 20. století“. Doma byl díky své silové politice poměrně populární.

1999-2000 - **2. čečenská válka** (začala už za Jelcina, kdy byl Putin premiérem). Rusům podařilo Čečensko dobýt a přičlenit zpět k Rusku.

2004 - Putin téměř jistě nařídil vraždu kandidáta na ukrajinského prezidenta Viktora Juščenka, pokus se ale nepovedl a Juščenko byl zvolen ukrajinským prezidentem.

Vývoj na Ukrajině

Viktor Juščenko kandidoval v prezidentských volbách proti Viktoru Janukovyčovi. Juščenko byl prozápadní, Janukovič proruský kandidát. Juščenko byl otráven, ale zázrakem přežil - převezli ho na kliniku do Vídně, kde ho zachránili, ale toxin mu zhyzdil obličej. Nakonec byl skutečně zvolen prezidentem, ale až po vlně demonstrací, známých jako **Oranžová revoluce**. Lidé protestovali, protože první volby byly nejdříve pravděpodobně zfalšovány ve prospěch Janukovyče. Nejvyšší soud Ukrajiny nakonec nařídil opakování voleb, ve kterých pak zvítězil Viktor Juščenko. Jeho premiérkou se stala Julija Tymošenko, další hrdinka Oranžové revoluce. V roce 2010 ale dopadly volby opačně a zvítězil proruský kandidát Viktor Janukovič, proti němuž neúspěšně kandidovala Julija Tymošenko. Julija Tymošenko byla v roce 2011 obviněna z korupce a odsouzena do vězení.

2008 - invaze do Gruzie. Rusové zaútočili na Gruzii, aby ji donutilo stáhnout vojska z Abcházie a Jižní Osetie.

Vývoj v Gruzii

Gruzie vyhlásila nezávislost již v listopadu 1990, tedy ještě před oficiálním rozpadem SSSR. V 90. letech se stal mj. gruzínským prezidentem Eduard Ševardnadze (1995-2003), bývalý sovětský ministr zahraničí. Od Gruzie se již v 90. letech odtrhla Abcházie a Jižní Osetie, které měly předtím status autonomních republik v rámci Gruzie. Gruzie se pokusila v roce 2008 tyto separatistické republiky znovu obsadit, ale neuspěla, protože Rusko vojensky intervenovalo a Gruzínci se museli z obou republik stáhnout. Ruská vojska při tom dočasně obsadila i část gruzínského území, aby Gruzii „potrestala“ za invazi do Abcházie a Jižní Osetie. Rusko a po něm několik dalších zemí (mj. Venezuela) pak uznaly nezávislost Jižní Osetie a Abcházie, většina států však tyto republiky diplomaticky neuznává.

Po Putinovi se stal prezidentem **Dmitrij Medveděv** (2008-2012), premiér Putin měl ale větší faktický vliv než prezident.

V roce 2012 byl Vladimir Putin opět zvolen prezidentem. Podle ruské ústavy může být totiž stejná osoba prezidentem maximálně dvakrát za sebou (stejně jako u nás), proto si Putin musel dát jedno volební období pauzu. Volební období prezidenta bylo ovšem před druhou Putinovou volbou prodlouženo na 6 let. Dmitrij Medveděv proti Putinovi nekandidoval (oba jsou členy téže politické strany). Volby byly nedemokratické - nepohodlní opoziční kandidáti nebyli k volbám připuštěni, Putin byl zvýhodňován státními sdělovacími prostředky a navíc docházelo v řadě míst k falšování volebních

výsledků (tak například v Čečensku dostal podle oficiálních výsledků Putin skoro 100% hlasů). Opozice volby částečně bojkotovala a pořádala demonstrace. Rusko dnes není demokratickým státem, opozice a novináři jsou zastrašováni a Putin vládne de facto jako diktátor. Putin také zlikvidoval vliv finančních oligarchů. Jeden z nejbohatších Rusů a velký Putinův kritik, Michail Chodorkovskij, byl odsouzen (údajně za hospodářskou kriminalitu) na dlouhá léta do vězení.